

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VII. Triplex divinæ ecstasis gradus incipientium, proficientium &
perfectorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

CAPVT VII.

Triplicis divinae ecstasis gradus incipientium, proficientium & perfectorum.

Iuxta hanc triplicem ecstasis divinae differentiationem, à Richar. do assignatam, nempe ab amore, ab exultatione, & admiratione promanentem, superius expolitam, triplex in unaquaque eorum, juxta triplicem statum, incipientium, proficientium & perfectorum gradus merito distingui potest.

Pro quo illud primò observandum est, quòd ille mentis excessus, qui ex admirationis magnitudine causatur, potest sine secundo & tertio, qui ab amoris ardore, & jucunditatis magnitudine oritur, aliquando contingere. Intellectus enim operationes ab his, quæ à voluntate dimanant, quantum ad hoc minime dependent, in voluntate verò nullus mentis excessus, sive ab amore, sive à delectatione proveniens, absque prævia intellectus cognitione accedere potest. Possibilis tamen est (licet rarò) amoris excessus, qui nulla percepta in voluntate delectatione causatur. Illa verò ecstasis, quæ ex amoris magnitudine, sive jucunditate causatur à dono sapientiæ, tanquam ab uberrimo fonte descendit, nam cum hæc ecstasis sive excessus sit cum amorosa unione conjunctus, atque hæc sit nobilissima atque divinissima operatio hominis, necesse est, ut à nobilissimo principio ac excellentiori dono efficiatur, vel ab alio sublimiori promanet.

Illud præterea observatione dignum videtur, Omnis mentis excessus quicunque sint illi, domodo ex amore & delectatione causentur, ad tres potissimum gradus reduci, ut in lib. de divina orat. tract. de domo Spiritus sancti plenius dissecimus, ubi tres gradus, infimum, medium, & supremum tam in dono intellectus, quam sapientiæ distinguimus, quorum infimus ad viam purgativam, secundus ad viam illuminativam, ultimus ad unitivam pertinet.

Hi igitur amorosæ cum DEO unionis gradus, cum mens per donum sapientiæ elevata, divinis inhaeret, ac ex splendidissimo ac suavissimo amoris lumine inuaretur, & per amoris & fruitionem sive delectationem in DEUM transformatur, ac illi unitur, cum ecstasi sere semper contingere solet, & tunc in mente per amorem & delectationem cum sensuum abduktione DEO quoquo modo unita latet quidem loquendo, unio fructiva dici potest, quia tunc anima DEO per amorem inhaeret, in eoque suaviter delectatur; unde in omnibus his tribus statibus, unio quæ fructiva dicitur secundum varios perfectionis gradus invenitur. Quare primus ecstatis sive jucundissimæ hujus unionis gradus tunc contingit, cum è rerum visibilium inuirta supernis & invisibilibus ardentissimo ac suavissimo amore inhaeremus, solet aliquando in hoc contemplationis genere gratia clementissimi Dæi instar rivoli in vires sensuivas à infundere, ut ejus vehementiæ mentis alienatio resolvetur. Hic autem raptus in inferiori animæ parte perficitur, & ad viam supernaturalem purgativam reducitur, in qua etiam DEUS incipienter mira ac incredibili volapia epermulcet, ac supremo lumine illustrat. Gradus autem hujus unionis utpote quæ à vehementia amoris & delectationis sensibilis causatur, non adeo defacatus, & purus esse solet, quo-

Vid. myst. Ioseph à IESU-MARIA Tom. 2. Ascens. anime cap. 1. f. & Balb. suprad. pag. 499.

Psal. 113.

Dilecto inniti quid sit.

Quid faciendum in subtractione hujus gratia.

Cur S. Eliseus Psalterem requisierit, ut prophetaret.

nativæ illius habitationis suæ terminos excedunt, dum seipsum, vel ad modicum per inane suspendunt. Sic procul dubio anima sancta, dum interno quodam tripudii sui applausu à semetipsa excurritur, dum supra semetipsam ire mentis alienatione urgetur; dum in celestibus tota suspenditur; dum angelicis spectaculis tota immergitur, nativæ possibilitatis terminos supergressa videtur. Hinc est illud, quod per Prophetam dicitur: *Montes exultaverunt ut arietes, & colles sicut agnorum.* Quis non videat supra naturam, vel potius contra naturam esse, montes vel colles juxta arietum vel agnorum ludentium similitudinem saltus quosdam in superiora dare, & terram resiliere, & seipsam per inane librare? notat deinde cap. 15. & 16.iple Richardus, tantam cordis exultationem, sane non meriti humani, sed muneris esse divini, quod ex eo constat, quia illa, quæ de deserto ascendisse debet, dilecto suo innixa perhibetur, quod nihil aliud est, nisi virtute illius & non propriis viribus promoveri.

Demum advertit idem Author modum & industriam, quo adjuvari possit, qui ad hanc gratiam pervenerit, ac in ea profecerit, cum eam sibi ultra solitum subtrahi jam sentit, debet itaque animus, qui hujusmodi est, propriis meditationibus cordis in se exultationem reparare, ac impensa sibi divinorum beneficiorum munera, ante oculos revocare, & ex ejusmodi recordatione seipsum ad devotam gratiarum actionem instigare, atque exintimo affectu in divinas laudes, spiritalis harmoniæ organum laxare. Quod exemplo Elisei Prophetæ confirmat dicens: Hinc est quod Eliseus Prophetæ verbum Domini requisitus, cum se præsentisset spiritum Prophetiæ tunc temporis non habere, fecit sibi Psalterem adducere, quo præsentis atque psallente, statim spiritum propheticum hausit, osque suum e vicino in verba prophetiæ relaxavit. Fortè aliquis juxta historiam quaerat, quid sibi velit quod Prophetæ Domini Psalterem quaesivit, vel quod ipso psallente spiritum prophetiæ recepit. Illud autem in commune novimus, quod dulcis harmonia solet cor exillare, & ei gaudia sua ad memoriam revocare, & absque dubio, quo uniuscujusque animum suus amor vehementius afficit, eo profundius audita harmonia affectum tangit, & quo profundius per affectum tangitur, tanto efficacius ad sua desideria renovatur. Quid igitur aliud de prophetico viro sentiri oportet, nisi quòd exterior harmonia interiori illam & spiritali harmoniam ei ad memoriam reduxit, & audita melodia, audientis animum ad adfecta gaudia revocavit, atque levavit? Cur autem de spiritali & vera delectatione non sentiamus, quod de corporali & vana delectatione quotidiano experimento probamus? Quis enim nesciat, quomodo sola carnalis delectationis memoria carnalem mentem in delectationem rapiat? Cur non eandem, quin potius majorem efficaciam in summis viris spiritalis delectatio habeat? Audita itaque melodia Prophetæ sancto quid aliud, quam quædam scala fuit, quæ eum ad adfecta gaudia levavit, & quæ carnalibus causis ruinæ esse solet, huic occasio ascensionis exitit?

C A P V T VIII.

*Ex quibus circumstantiis est scis vera à
falsa, siue fictitia discerni
possit.*

Ecstasis, quæ vera est, à DEO ipso tantum esse potest, falsa verò aut conficta à Dæmone, vel à propria impostoris industria simulari potest, vel forsitan à propria intentione, vel imaginatione oritur, rempe quando quis spontanea ac vehementi imaginationis actione à sensibus abducitur, quod quidem naturaliter contingere posse ex mente D. Augustini & aliorum gravissimorum Authorum supra disputatione prima aperte docuimus.

Has ecstasis siue raptus varias species non facile ab omnibus, nisi ab expertis discerni queunt, maxime cum exterior homo in omnibus divinis aut falsis raptibus similis in omnibus appareat, quare nunc aliquas trademus Regulas, siue signa, ex quibus non erit difficile veras ecstases à falsis discernere.

Prima regula: DEUS regulariter paulatim ab imo ad summum, & ab imperfecto ad perfectum perducit; solet enim ætatis, temporis, & personarum habere rationem: aliam enim sapientiam seni, aliam adolescenti, aliam tyroni, aliam in rebus spiritualibus exercitatio, aliam ei, qui aliis præest, aliam ei, qui parat, & ab alterius imperio pendet impetrat. Dæmonis est, nullum ejusmodi ordinem servare, sed suis fervores intempestivos immittere, & unius ferè mensis spatio ad mentis excessus, prophetias, miracula, aliaque ejusmodi admittenda perducere, in quibus tamen virus consuetæ falsitatis abscondit; hujus discriminis ratio illa est, quia quod DEUS non tribuit suis, nisi post diuturnum rerum spiritualium usum, & postquam multis & variis exercitiis fuerint tribulationibus; neque id temerè, sed ad Ecclesiæ duntaxat ædificationem; hoc dæmon statim in ipso quidem initio sine ulla causa dat, vel potius dare se simulat suis, partim ut illos rerum novarum studio capiat, partim, ut illis admirationi sint ad illum finem, ut illos ita inelatos ad superbiam barathrum petrahatur.

Secunda Regula est: Si in locis publicis, & ubi major est hominum concursus frequentius rapiatur; dæmonis enim spiritus est, in externis quibusdam, & quæ hominibus patent, gloriam querere.

Tertia Regula: Occulta hominum intelligere, & quæ procul à nobis remota sunt, providere, aut prospicere; & de his in ecstasi, aut post ecstasim loqui, non semper indicium est divini spiritus, sed tunc solum cum de hominis charitate & humilitate non dubitatur: fieri enim potest, ut à malo spiritu sæpe illa pandantur, sed tunc ex fine cognoscitur, cum nimirum ea re curiositatem & inanem gloriam foveri cognoscamus: secretas verò hominum cogitationes & intima cordium antequam manifestentur, intelligere omnino certum est, à DEI Spiritu nasci; unde quando quis in ecstasi positus interius præcipienti superiori, ut ad se revertatur, vel aliquid aliud opus faciat, superiori ita imperanti pareat, evidens signum est, raptum, siue ecstasim à DEO provenire; cogitationes enim cordis siue actus interni non in electus siue voluntatis nulla ratione ab Angelis, neque bonis

Consu-
lend. Cō-
mentar.
nost. Bal-
thasar is
in cap. 9.
mansion.
6. Castel-
li inte-
rioris S.
M. Tere-
sie spi-
ed. 2. reflex.
2. Et To-
mo 7.
lib. 7.
sec. 7.
cap. 6.
Biblioth.
Theolog.
nostri Do-
minici,
qui uber-
rimè de
his disse-
rit, &
quinque
tradit Re-
gulas, quæ
attendend-
æ sunt
ex parte
subiecti,
ad discer-
nendos
veros à
falsis mè-
tis exces-
sibus; &
ocho attri-
bendas ex
parte ob-
jecti: item
octodecim
se tenen-
tes ex
parte ope-
rum siue
effectuum:
& novem
ex variis
aliis cir-
cumstan-
tiis

ad quæ animus ad purissimam virtutum superio-
rum unionem assurgat.

Secundos gradus, qui præcedentem consequi-
tur, ille dicitur, cum spiritus humanus ad subti-
liorem ac nobiliorem assurgens DEL contempla-
tionem immediatè, quæ divina sunt, absque crea-
turarum speculo conspiciat, atque ejus amoris dul-
cissimo inhaeret: ubi sicut cognitio est altior &
subtilior, ita affectio nobilior & purior: suavis-
simus enim DEUS in hoc gradu intellectum subli-
mior elevat, ac voluntatem veluti trahit ad altio-
rem quandam amoris & delectationis amplexum,
quam in priori gradu, ex cujus vehementia homo
à seipso abductus, ad divina sublimatur. Hic au-
tem gradus veluti excellit primo, supernatura-
lem & illuminativam viam concernit.

Tertius verò unionis fructiva gradus tunc
contingit, quando supra rerum sensibilibus, siue
intelligibilibus species & imagines simplici intel-
ligentis oculo DEUM ipsum supra omne id
quod intelligi & concipi potest per omnium abla-
tionem, ingredientibus divinam caliginem, (ut S.
Dionysius loquitur) intuemur, eique intimè &
immediatè unimur, ac divinam ejus præsentiam
vitali sensatione percipimus, in eumque per amo-
rem fructivum transfundimur, qui gradus om-
nium aliorum excellentior & supremus, ad su-
pernaturalem viam, quam unitivam appellamus,
verè spectat.

Primus igitur gradus in prima animæ regione,
secundus in media, tertius verò in suprema perfici-
tur; ac hi tres gradus quos diximus, tribus Hie-
rarchiis siue triplici animæ celo, secundum po-
tentiarum divisionem, de qua nos in Tractatu de
contemplatione supernaturali plenè differimus,
correspondent.

Hæc denique ecstasica & fructiva unio, secun-
dum hanc triplicem gradum considerata, partim
ad incipientes, partim ad perfectiores, partim et-
iam ea, quæ perfecta est & suprema, & quæ verè
unio fructiva dicitur, ad perfectos & heroicos vi-
ros spectat, quod Magistri spirituales sedulo ad-
vertere debent. Nam hujus doctrinæ ignorantia,
multos errasse vidimus, existimantes quemli-
bet mentis excessum rem esse magni momenti, &
heroicæ virtutis manifestissimum indicium, atque
arctissimam & immediatam esse cum DEO fructi-
viam unionem, cum non raro non tam ab ob-
jecti nobilitate, quam à potentis contemplantis
debilitate oriatur, imo etiam si DEO ipso inspi-
rante divinitus caveatur, non tamen nobiliori &
perfectiori modo temper à DEO perficitur. Nam
DEUS Author gratiæ & donorum supernatura-
lium, in suis operationibus ordinate ad instar natu-
ræ à minus perfectio gradu ad perfectiorem as-
cendit.

Idem etiam perfectionis gradus in raptu ac in
ecstasi repertiuntur, nempe cum præ magnitudine
admirationis siue divinæ locis, anima cum sensu
alienatione ad superna elevatur, quare sicut
ex incremento amoris juxta illum triplicem sta-
tum triplex ecstasis genus confurgit, ita ex divinæ
contemplationis variis gradibus, juxta ea, quæ in
tribus his statibus annotavimus, triplex quoque
perfectionis in raptu gradus considerari debet.
Hæc tamen perfectionis gradus tam in ecstasi, quàm
in raptu breviter perstrinximus, testat jam, ut non
solum perfectionis gradus discernamus, sed &
veras ecstases siue raptus, à falsis & fictitiis, quan-
tum nobis DEUS dederit, discernamus.